tekst **jorien rook en ton van den born**
fotografie **aequor**

Bos- en *natuurbeheer*

Bos- en natuurbeheer gaat over aanleg en beheer, gebruik en exploitatie en afhankelijk van het niveau over klimaatverandering, ontbossing en maatschappelijke betekenis. Mbo-werving richt zich op mensen die graag buiten zijn, maar hoe is de kans op werk?

Tot de sector worden vier groepen bedrijven gerekend: bedrijven die actief zijn in de bosbouw, exploitatie van bossen, dienstverlening voor bosbouw en in natuurbeheer. Volgens Lisa-gegevens telt de totale sector bos- en natuurbeheer 700 vestigingen in 2012 en zijn er 3.256 personen werkzaam. Het aantal werkzame personen is in 2012 met 2 procent gedaald ten opzichte van 2011. Er is een substantieel aantal zzp'ers actief in de sector. Dat blijkt uit onderzoek van Aequor in opdracht van het Bosschap. Bijna elk bedrijf werkt met inhuur van zzp'ers. Daarnaast zijn er werknemers die in Nederland werken, maar in dienst zijn bij buitenlandse bedrijven. Verder zijn er werknemers en bedrijven die wel werkzaamheden uitvoeren in het bos- en natuurbeheer, maar die bijvoorbeeld staan ingeschreven als loonbedrijf. Deze worden, net als zzp'ers en medewerkers van buitenlandse bedrijven, niet meegerekend in de cijfers. Met deze categorieën is de totale omvang van de werkgelegenheid in de sector bos- en natuurbeheer naar alle waarschijnlijk groter dan 3.800 werkzame personen.
Op basis van de Lisa-cijfers werken er in 2012 gemiddeld ongeveer drie personen per vestiging in de bosbouw, exploitatie en de dienstverlening voor bosbouw (in vaste dienst). Bij natuurbehoud werken er gemiddeld tien personen per vestiging. In de bosbouwsector werken relatief weinig vrouwen (12 tot 17%). Binnen het natuurbehoud is het aandeel vrouwen een stuk groter (39%).

Trends

Er wordt een stijging verwacht van de vraag naar biobased producten en groene grond- en brandstoffen. Daarmee groeit de werkgelegenheid in de sector. Bovendien is er veel maatschappelijke aandacht voor milieu en duurzaamheid, voor bos en natuur als recreatiegebied, en ook is er groei van verbindingen tussen bijvoorbeeld natuur en economie, gezondheid en educatie.
Aan de andere kant zorgen overheidsbezuinigingen op natuurbeheer en afronding van de ecologische hoofdstructuur in 2020 voor een daling van de werkgelegenheid.
De sector kent een grote vervangingsvraag. Daardoor blijft er vraag naar vakmanschap en ondernemerschap. Bovendien vragen ontwikkelingen om hoogwaardige kennis bijvoorbeeld rondom biodiversiteit, een ander beheer van bossen en nieuwe dienstverlening. Dit zorgt met name voor hbo'ers voor een gunstig arbeidsmarktperspectief.

Onderwijsdeelname

Er zijn ongeveer 250 mbo'ers (niveau 3), 500 hbo'ers en 200 wo'ers in opleidingen bos- en natuurbeheer. Verder volgt een aantal deelnemers een opleiding op mbo-niveau 2 of 4 in Groene ruimte. Door de huidige crebo-structuur in het mbo is niet exact te achterhalen welke onderwijsdeelnemers hierbinnen (medewerker buitenruimte en manager natuur en recreatie) specifiek opgeleid worden voor bos- en natuurbeheer.
Ook gediplomeerden van andere opleidingen zoals marketing, bedrijfskunde en recreatie kunnen een baan in de sector vinden.

Kans op werk

Voor een pas gediplomeerde mbo'er is er in de periode tot 2016 een matige kans op werk. Zo blijkt uit onderzoek van Aequor. ■

BRONNEN

- Aequor, Branchekaart Bos- en natuurbeheer, 2013
- Bosschap, Eindrapportage arbeidsmarktonderzoek, 2013 DUO, onderwijscijfers, 2012 en 2013 bewerkt door Aequor
- LISA, werkgelegenheidsregister, 2013